

День 3

02.11.2021 р.

● ● Сесія 1

День 3

Учитель/викладач-дослідник

Педагогічна освіта у Фінляндії, що базується на дослідницькій діяльності

- Педагогічна освіта розвивається за допомогою досліджень якості педагогічної освіти.
- Зміст педагогічної освіти спирається на результати досліджень. Практика ґрунтується на теорії = > теорія створює рамки для практики.
- Педагоги розвивають власне викладання за допомогою засобів, заснованих на дослідженнях.
- Студенти-вчителі навчаються розвивати власну роботу, використовуючи засоби, засновані на дослідженнях: отримувати різні дані під час своєї діяльності та систематично рефлексувати над ними та/або собою як вчителем.

● ● У центрі уваги сьогоднішнього дня

- Аналіз різних методів навчання з використанням чотирьох форм участі як відправної точки
- Знайомство з дослідженням педагогічної діяльності як інструментом вдосконалення навичок вчителів (студентів) щодо отримання даних під час власної діяльності та систематичного рефлексування над ними
- Фокус на різних ролях наставників у педагогічній практиці
- Фокус на припущеннях педагогів щодо належної педагогічної освіти

● ● Участь учнів

Концепція участі визначає участь як явище, пов'язане з відносинами.

- По-перше, участь передбачає наявність визнаної (формально та/або неформально) ролі учасника.
- По-друге, участь повинна проявлятися в діях (висловлюваннях, діях, відносинах).
- По-третє, участь повинна викликати почуття причетності (Kiilakoski, Gretchel & Nivala 2012)

Участь учнів

З теоретичної точки зору участь визначається як така, що має соціальні та політичні компоненти, а також компоненти, які викликають спогади. Для оцінювання участі необхідно вміти аналізувати

- 1) як формальні, так і неформальні ролі учнів у шкільній спільноті (в тому числі заохочення та навчання),
- 2) практики та дії, до яких приведуть ці ролі та, нарешті,
- 3) досвід самих дітей щодо участі.

У нашому розумінні успішне дослідження участі вимагає аналізу життєвого досвіду дітей, їх ролі в освітньому середовищі, а також характеру та якості діяльності.

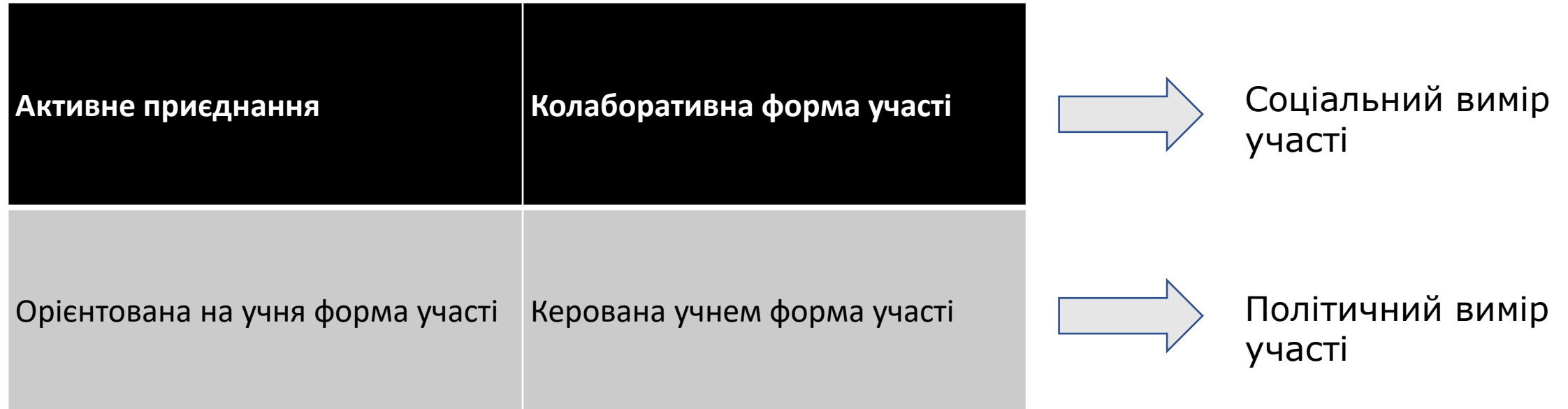
= > успішна педагогічна практика щодо участі вимагає аналізу життєвого досвіду дітей і студентів-учителів, їх ролі в освітньому середовищі, а також характеру та якості діяльності.

Аналіз участі в педагогічній практиці

1. Студенти прочитали статтю щодо чотирьох форм участі.
2. Студенти спостерігали за двома уроками, що базуються на цій статті, і спробували проаналізувати методи навчання, які вони бачили на уроках.
3. Студенти приєдналися до групового заняття, під час якого за допомогою різних видів діяльності були перевірені чотири форми участі
 - Самоклеючі аркуші паперу/наявні знання, активне приєднання
 - Обговорення на основі попередніх ідей, колаборативна форма участі
 - Картки з твердженнями, знайомство з новими концепціями, заснованими на класифікації та потребах учнів, орієнтована на учнів форма участі
 - Власна реалізація учнів у педагогічній практиці, провідна форма участі => після кожного навчального тижня проводився спільний аналіз практик і включення їх до форми

Чотири форми участі на уроках

● ● Активне приєднання

- В рамках такої форми навчання вчитель створює навчальні заходи, які дозволяють учню активно працювати, отримувати знання та формувати думки, виходячи зі змісту заходів, працювати асистентом учителя. Проте, всі заходи проводяться під керівництвом учителя, учні не поділяють владу. Такі заходи часто підтримують повсякденне спілкування учнів та їхній зв'язок з іншими

● ● Приклади активних практик приєднання

- Відповіді на запитання вчителів
- Виконання завдань підручника
- Заповнення форм і робота у зошиті
- Навчальні ігри
- Наукове дослідження
- Виконання завдань із використанням самоклеючих листочків паперу

● ● Колаборативна форма участі

В рамках такої форми навчання вчитель робить перший крок, вибираючи теми для уроків, визначені в освітній програмі. Після цього в загальній дискусії між учнями і вчителем урок знаходить свій формат. Попередні знання, думки та ідеї учнів у співпраці з учителем разом формують напрямок уроку. За такої форми навчання учні впливають на процес прийняття рішень, але при цьому робиться наголос на соціальному вимірі участі

● ● Приклади колаборативної практики

- Дослідницькі практики, наприклад, робота в експертних групах, а також в ролі співучителів
- Діалогічна форма навчання, в якій уроки отримують свою форму відповідно до наявних в учнів знань => наприклад, діяльність із самоклеючими листочками паперу
- Проведення самостійного оцінювання, створення критеріїв оцінювання => наприклад, відсіювання

● ● Орієнтована на дитину форма участі

Згідно з такою формою навчання в основі навчальних ситуацій лежать власні ідеї та побажання учнів, а вчитель виступає в ролі помічника та фасилітатора, який допомагає учням реалізувати свої ідеї. Роль вчителя полягає в тому, щоб бути постійно присутнім, визначати розклад, допомагати груповій роботі й надавати пропозиції щодо поліпшення результатів навчання. При такому підході учні відіграють визнану роль агентів, здатних впливати на прийняття рішень стосовно свого навчання, і несуть відповідальність за своє навчання

● ● Приклади орієнтованої на дитину практики

- Генерація (творчих) результатів навчання
- Написання сценарію відео-сюжету
- Зйомка відео-сюжету
- Написання листа
- Написання сцени п'єси
- Написання пісні
- Опис процесу (створення історій) навчання

● ● Керована дітьми форма участі

- Це ті ситуації, які відбуваються без втручання дорослих.
- Такі ситуації можуть виникати в грі, яка починається, триває та закінчується за бажанням дітей. Під участю, якою керують діти, ми також маємо на увазі ситуації, в яких учень бере на себе ініціативу в класі і ділиться своїм досвідом від імені спільноти класу. Ця форма участі підкреслює незалежну роль учнів у прийнятті рішень

● ● Приклад керованої дітьми практики

- (Урок, який проводять діти)

Практичне заняття

● ● Проаналізуйте в групах методи викладання, що використовуються в Україні

1. Перерахуйте методи навчання, які ви використовуєте в педагогічній освіті.

2. Перерахуйте методи, які зазвичай використовуються в школах.

3. Заповніть таблицю з чотирма формами участі. Використовуйте класифікацію, наведену в таблиці: активне приєднання, колаборативна форма участі, орієнтована на дітей форма участі та керована дітьми форма участі.

4. На які методи не поширюється ця класифікація? Запишіть їх окремо. Чому вони залишаються осторонь?

● ● Сесія 2

День 3

Дослідження педагогічної діяльності

Цикл дослідження дій

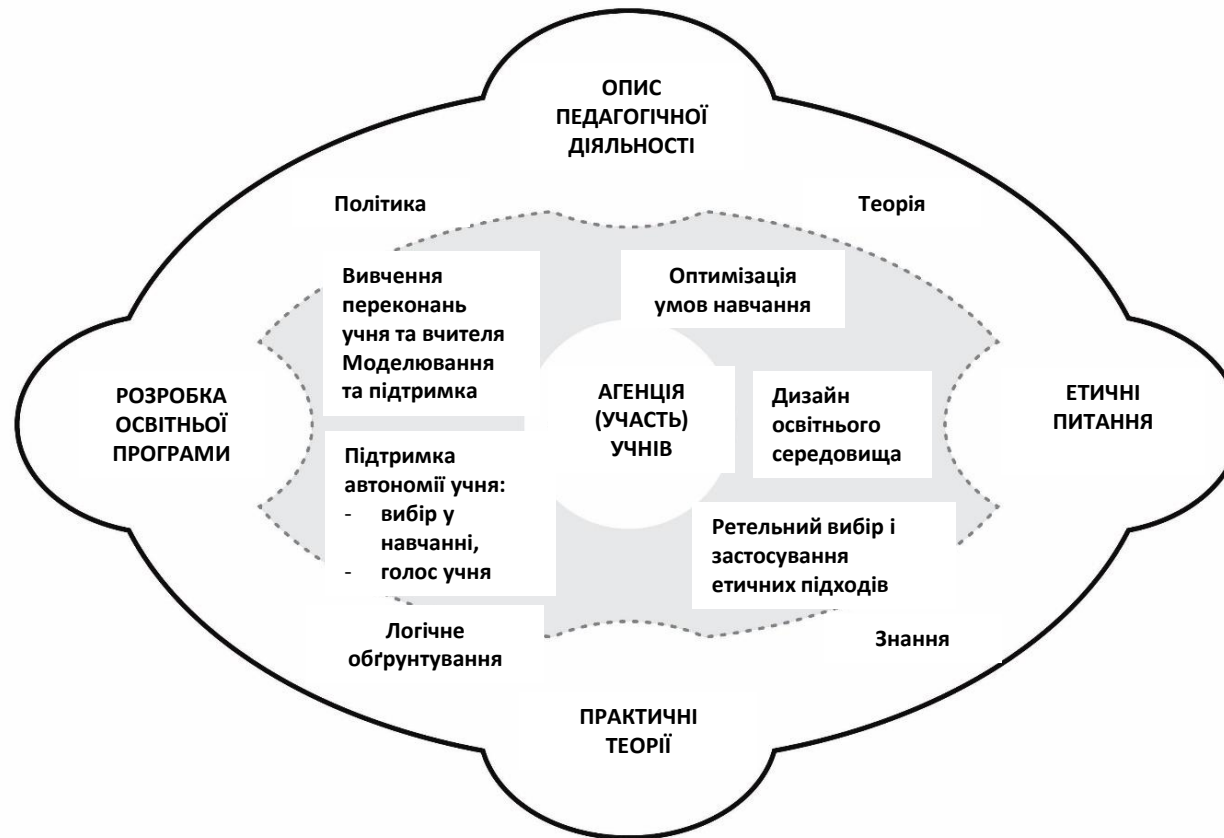
- Дослідницький цикл дій був розроблений в Австралії Уілфредом Карром і Стівеном Кеммісом у 1986 році. Цикл описує, як відбувається процес вирішення реальних життєвих проблем і дослідження дій. Коли люди займаються плануванням і рефлексією, вони змушені думати. З іншого боку, дії та спостереження підтримують соціальну взаємодію між людьми

● ● Дослідження знань у дії

Інтерес до знань	Приклад
Технічний	Як я можу краще керувати класом?
Практичний/герменевтичний	Як я можу покращити соціальну справедливість у своєму класі?
Емансипаційний	Як підвищити автономію вчителів в Україні?

П'ять підходів у системі педагогічних досліджень за Ніемі, 2018 рік

● ● Опис педагогічної діяльності

- Пригадайте відео з роботою на «станціях». Запишіть п'ять аспектів, які описують педагогіку, яку ви побачили.
- Переваги використання фотографій для відображення точок зору учнів.
- Як фотографувати під час занять?
- Куди завантажувати фотографії?

● ● Практичні теорії

- Вчителі використовують практичну теорію як основу для своєї повсякденної роботи, але вона також є дзеркалом роздумів вчителів про навчання
- Практична теорія вчителя - це концепція, що перетворює практичні знання на особисті переконання, цінності та розуміння вчителя, які направляють педагогічні дії вчителя в класі

Stenberg, K., L. Karlsson, H. Pitkäniemi, and K. Maaranen. 2014. Ідентичність вчителів-початківців, що базується на їхніх практичних теоріях. *Європейський журнал педагогічної освіти*, 37(2), 204-219.

● ● Розроблення освітньої програми

Рефлексивне запитання:

Які п'ять основних тем сьогодення можна виділити в дискусії України щодо освіти (наприклад, використання цифрових пристроїв, які предмети викладати, скільки годин учні повинні навчатися, яка роль вчителя в класі...)?

● ● Етичні питання:

- Дозволи
- Ставлення вчителя (авторитет) до учнів
- Дослідження повинно призвести до належних покращень у суспільстві, а також у класах = > як гарантувати, що використання фотографій не призведе до булінгу?

● ● Участь учнів: діамантове ранжування

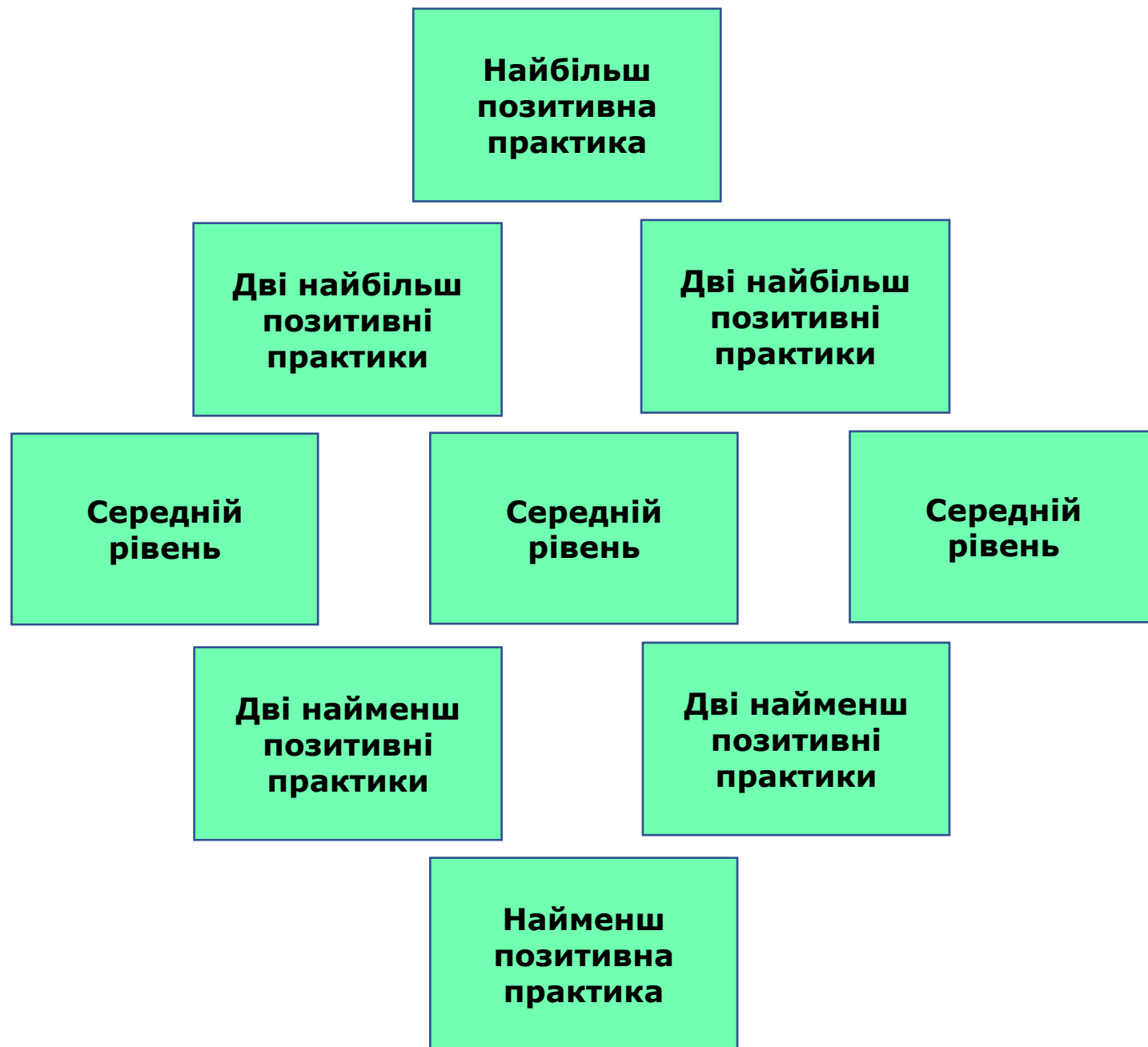
1. Метод передбачає використання підмножини з дев'яти карток із твердженнями або фотографіями.
2. Учасники, що працюють парами або трійками, вирізають фотографії або твердження та наклеюють їх на аркуш паперу у формі ромба, ранжуючи їх таким чином, щоб найкраща фотографія була зверху, а та, що найменш подобається - знизу.
3. Учасники також додають до діаманту коментарі та пояснення (Woolner et al., 2010, 2012, 2014; Clark, 2012; Clark et al., 2013)

Участь учнів: діамантове ранжування

- Діамантове ранжування сприяє знайомству з думками учнів, полегшує розмову.
- У контексті класу діамантове ранжування використовувалося як інструмент для виявлення переконань учнів, оскільки вважається, що цей інструмент мотивує учнів

(Woolner et al., 2010, 2012, 2014; Clark, 2012; Clark et al., 2013)

- Діамантове ранжування може бути використано як інструмент формувального оцінювання

ДР з 2-класниками (1)

- Під час навчального проєкту я фотографувала кожную практику. Наприкінці проєкту підготувала презентацію в PowerPoint з дев'яти слайдів. На слайдах були зображені такі види діяльності: 1) проведення досліджень, 2) відвідування саду та збирання рослин, 3) посадка гороху та вивчення умов життя рослин, 4) пошук знань в Інтернеті, 5) написання оповідання, 6) участь в обговореннях зі зворотним зв'язком, 7) виконання завдань у зошиті, 8) створення візуального наративу, 9) випічка солодких булочок.
- Під час перегляду цих фотографій ми з учнями обговорювали, що відбувається на кожній фотографії та які інші практики, пов'язані з проєктом, належать до цієї категорії.

● ● ДР з 2-класниками (2)

- Після перегляду слайдів я поінформувала учнів про діамантове ранжування та показала приклад з 9 діамантами, на якому було записане значення кожного рядка. Я також показала підготовлені роздаткові матеріали зі слайдами.
- Після цього учні вирізали слайди з роздаткових матеріалів і приклеїли їх до форми з 9-ма діамантами.

ДР з 2-класниками (3)

Після ранжування діамантів я поцікавилась ідеями учнів щодо питань, які вони могли б використовувати в співбесідах з однолітками, користуючись діамантами. Під час спільного обговорення було визначено п'ять важливих для учнів питань: 1. Якими були три перші варіанти? 2. Якими були причини для ранжування перших трьох слайдів? 3. Якими були останні три варіанти? 4. Якими були причини для ранжування останніх трьох слайдів? 5. Як учителі повинні вдосконалювати ці методи? Після цього учні пройшли співбесіди з однолітками в групах. У кожній групі було по три учні. Кожного разу один із учнів був інтерв'юером, в другого брали інтерв'ю, а третій знімав інтерв'ю на відео за допомогою iPad. Співбесіди проходили поза класною кімнатою під час уроків.

● ● Аналіз: приклад

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	II	IIIIIII			II	I	IIII		
2	II	III	I		IIIIII	II	IIII	I	III
3	IIII	I	III	II	II	IIIIII	II	II	IIII
4	I		III	III		I		IIII	II
5			III	IIII				II	

- Використання діамантового ранжування при зборі даних
- Як аналізувати діаманти?
- Що робити з результатами?

- ● 1. Збір інформації щодо існуючих знань
- 2. Робота в зошитах (нотатки в зошитах)
- 3. Пошук знань
- 4. Гра в навчальні ігри
- 5. Взаємообговорення
- 6. Презентація власних ідей
- 7. Прослуховування лекції
- 8. Досягнення творчих результатів навчання
- 9. Оцінювання власного навчання

● ● Діяльність

- Як використовувати метод «Діамантове ранжування» в педагогічній освіті? Створіть дев'ять тверджень із певного контенту, виклавши точку зору української системи освіти (наприклад, засоби управління класом)

● ● Сесія 3

День 3

Приклад дослідницького проекту

Викладання та наставництво в педагогічній практиці з опорою на дослідницьку діяльність

1. Відправною точкою послужила модель, що використовувалась у Гельсінському університеті:

Прочитайте статтю = > перегляньте два уроки = > > приєднайтесь до групової дискусії = > > > застосуйте нові ідеї та навички у власному викладанні

2. Наставництво, засноване на дослідженнях

Власний інтерес наставника, пов'язаний з участю учнів => створення моделі наставництва, яка змушує студентів-учителів систематично аналізувати власну роботу через призму участі

3. Навчання, засноване на дослідженнях

Студенти-вчителі навчилися аналізувати власну роботу та поєднувати теорію з практикою

4. Педагогічна освіта, в основі якої лежить дослідницька діяльність

Дані були зібрані на основі досвіду студентів-учителів в системі наставництва

● ● Дослідження також демонструє

- висловлювання про участь у Фінляндії,
- педагогічні дії щодо участі,
- взаємовідносини між вчителями та учнями

= > Теорія архітектури практики Кемміса та інших, 2014 р.

Теорія архітектури практики (1)

Структури, які створюють умови та обмежують практику, існують у трьох вимірах паралельно з висловлюваннями, діями та відносинами. Йдеться про такі виміри:

- *культурно-дискурсивні механізми - ресурси для використання мови та дискурсів щодо практики;*
- *матеріально-економічні механізми – ресурси, які дозволяють здійснювати діяльність під час практики; а також*
- *соціально-політичні механізми - ресурси, які створюють відносини між людьми та об'єктами, що виникають під час практики (Кемміс та інші, 2014, с. 32).*

● ● Теорія архітектури практики (2)

- *Висловлювання*, характерні для певної практики => те, що стосується певної практики або відповідні мова та поняття.
- *Дії*, характерні для практики => що можна зробити та як влаштоване фізичне середовище.
- *Відносини*, пов'язані з практикою = > наприклад, створення організаційних функцій, правил і ролей

● ● Передача практики

Практики не можна переносити з одного контексту в інший без адаптації, вони повинні бути заново винайдені в місцевих умовах з урахуванням місцевих висловлювань, дій і відносин.

● ● Практичне заняття

Як можна перенести таке дослідження в умови України?

Якою мовою ви користуєтесь, коли йдеться про участь учнів?

Якою мовою ви користуєтесь, коли йдеться про ролі та практики викладання студентів-учителів?

Які фізичні та матеріальні ресурси ви маєте в своєму розпорядженні з точки зору підтримки участі учнів і навичок студентів-учителів аналізувати власну роботу у педагогічній практиці?

Як ви бачите ієрархічні відносини між учителями та учнями або наставниками та студентами-вчителями?

● ● Сесія 4

День 3

Підтримка професійного розвитку студентів-учителів у ЗВПО

● ● Різні ролі наставників у педагогічній практиці

- Відправною точкою в наставництві є власні цілі та потреби студентів-учителів.
- Для наставника не існує єдиної ролі. Роль змінюється кожного разу.
- Наставник може бути дзеркалом для роздумів, «помічником учителя» на уроці або співучителем.

Відео

- Студенти-вчителі 5 курсу
- Без попередніх навичок викладання музики
- Довгостроковий план складено разом
- Перед першим уроком наставник продемонстрував студентам-учителям, як грати на кожному інструменті й навчив іншим базовим навичкам, необхідним для викладання музики
- Студенти-вчителі могли автономно планувати урок. Однак після кожного уроку наставник ділився ідеями стосовно того, що можна було б зробити далі. Студенти-вчителі приймали рішення, які поради та ідеї вони хотіли б використовувати.
- Під час уроку наставник працював як співучитель, грав на фортепіано та допомагав у важких ситуаціях.

● ● Практичне заняття

Які ви маєте переконання щодо належного наставництва у педагогічній практиці? Запишіть відповідні твердження та будьте готові поділитися своїми ідеями в четвер (4 листопада)